Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 235 (10 618). Львів, середа 21. жовтня 1925. Почтова належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Конґрес европейських національних меншостей.

Означення програми. — Внесок української, білоруських та литовських делеґатів. — Резолюції на адресу Ліґи Націй. — Чи доцільний засіб?

Кілька днів тому, в двох окремих статтях ми писали про мету та загальну програму праці конґресу національностей у Женеві, що почався 14-го жовтня. Нині маємо перші точніїші дані про його учасників та хід нарад.

На передвступнім засіданню конґресу ствердили, що 30 груп, які заявили про свою участь, вислали офіціяльних делеґатів, або мали своїм представником дотичного політичного провідника. Головував на цьому засіданню д-р Вільфан, словенський посол до італійського парляменту, вибраний на пропозицію гр. Сераковского, представника польської національної меншости в Німеччині. Конґрес був скликаний трьома діячами: д-ром Осипом Вільфаном, д-ром Павлом Шіманом, німецьким послом у латиській парляменті і Гезою де Шульо, головою мадярської секції Ліґи Націй у Чехословаччині. Як відомо, мета конґресу була дуже загальна і досить нереально зясована, а саме: зібрати представників усіх національних меншостей для зміни гадок як найти розвязку проблєми національної. Кажучи ще точнійше: конґрес мав сформулувати деякі спільні принціпи, на основі яких національні меншости могли би найти modus vivendi, а навіть гармонійного співжиття з національними більшостями, себто пануючими. Дискусію на тему внутрішнього положення поодиноких меншостей, їх своєрідної ситуації та недостач і протести, звязані з цим положенням, програма заздалегідь виключала з нарад.

Вже ця одна вказівка може дати вдоволяючий погляд про атмосферу, в якій могли проходити наради. Усталивши кілька принціпів щодо денного порядку, вибрали тісний комітет для приготування праць конґресу. До цього комітету, складеного з 12 осіб, вибрано представників таких національностей: Мадярів, Вендів, Данців, Українців, Поляків, Жидів, „Карпаторосів", Сербів, Німців, Білорусів.

Перед кінцем засідання Українці та Білоруси поставили внесок з мотивами, щоби конґрес зайнявся також питанням самоозначення народів. Передвступне засідання рішило відослати цей внесок до комітету, а комітет дванайцяти відкинув цей внесок посла Васильчука, що мав на меті поширити програму конференції. Так само відкинули нове домагання Македонців, щоби їх допустити до співучасти.

Представники Українців та Білорусів, за підписами посла Ф. Єреміча, як представника Білорусів і сенаторки О. Левчанівської, сенатора М. Черкавського та посла П. Васильчука, склали 14. ц. м. таку заяву:

„З нагоди першого конґресу, що зібрав у Женеві представників зорганізованих національних груп, які підпали під чужу владу, ми представники українського та білоруського населення, прилученого до Польщі проти його волі, стверджуємо, що наші оба народи, що находяться на власній національній території, одній третині всієї польської держави, творять переважаючі національні більшости, для яких ми домагаємось повного здійснення прав самоозначення, забезпеченого їм міжнародніми законами.

„З огляду на те, що предметом нарад і рішень цього конґресу є тільки мінімальні домагання національної охорони груп, виключно на національно-культурнім ґрунті, домагання для наших національних одиниць зовсім невистарчаючі, а конґрес не є схильний поширити предмету нарад до меж домагань національного самоозначення, ані дозволити на розслід положення поодиноких національних груп, ми заявляємо, що наша діяльна співучасть у нинішнім конґресі стане можливою щойно тоді, коли такий конґрес займеться не тільки охороною національних меншостей розсіяних на чужих територіях, але також питаннями повного здійснення прав самоозначення і індивідуального положення поодиноких національних груп.

„А заки це станеться, візьмемо участь у конґресі тільки як обсерватори, висловлюючи свої найщиріші побажання, щоби праці конґресу, навіть у цьому обмеженому обсягу, дали доцільні наслідки".

Анальогічну заяву склав в імені Литовців, п. Вайнчкавскас.

Дня 15. ц. м. зібрані делеґати конґресу прийняли такі резолюції:

1) „Національно-культурна свобода є таким самим добром культурного світа, як і релігійна. Цю аксіому повинні всі признати як етичний принціп для національних взаємин і вона повинна найти свій вислів у позитивних державних законах та засобах державного життя. Згідно з нею, кожна держава, в якої межах живуть також инші національні групи, повинна забезпечити цим громадам права свобідного та господарського розвитку, а її членам повну волю користуватись усіма громадянськими правами. Признання і практичне здійснення тих принціпів творять передумову для порозуміння між народами, а тим самим передумову европейського миру".

2) „В европейських державах, в яких межах живуть також инші національні групи, кожна з тих груп зокрема повинна мати право в своїх публичних законних організаціях, згідно з своєрідними обставинами, зорганізованих територіяльно чи індивідуально, плекати свою народню культуру та її розвивати. У цьому праві самоправління бачать делеґати шлях, щоби в згаданих державах витворити льояльне співробітництво всіх більшостей та меншостей, без конфліктів, і також поправити їх взаємини з иншими европейськими народами".

3) „Зогляду на те, що европейський мир можливий тільки на підставі справжньої волі до порозуміння між національностями, Ліґа Націй мусить за завдання займатись близше засобами здійснення прав нац. меншостей, сформульованих у цих резолюціях, згідно з ясно зясованим завданням Ліґи з дн. 21. вересня 1922 р. Організовані національні групи в Европі мають сильну волю причинитись по змозі своїх сил, щоби Ліґа Націй здійснила цю мету. Президії поручають подбати, щоби згадані резолюції подати до відома членів Ліґи Націй".

4) „Конґрес висловлює щиру подяку всім міжнародним організаціям, які займаються розвязкою проблємами національних меншостей і просить їх продовжувати свою працю, згідно з своєю величною метою".

З нагоди згаданого конґресу, орган союзу національних меншостей у Німеччині (Поляків, Данців, Лужицьких Сербів, Литовців, Чехів) „Kulturwille" стверджує факт, що цього рода спроба найти порозуміння між народами є першою в історії. Признаючи добрі сторони такої організації і сподіваючись деяких успіхів, висловлює одночасно дуже влучне застереження: „Все питання тільки в тім, чи ця спроба є добрим засобом до розвязки проблєми". Розумно є оминати дразливих справ на міжнародніх конґресах, щоби вдержати гармонійну атмосферу. Але не зовсім розумно є зрікатись розсліду реальних обставин, в яких живуть народи, коли метою нарад та резолюцій є поправа цих обставин.

Враження з поїздки на Велику Україну.

Розмова з послом Х. Приступою.

(Продовження.)

Харків. Вступивши тільки до міста зразу видно, що Харків є столицею. Панує в ньому перш за все великанський рух. Київ у тому напрямі остав позаду та перемінився в культурний центр України. Само місто, не зважаючи на той незвичайно живий рух, зробило на посла Приступу непривітне враження тому, бо всі майже вулиці були закидані румовищем, землею, деревом, шинами і т. д. Та пізнійше виявилося, що в Харкові йшла саме в той час незвичайно інтензивна перебудова усіх міських бруків і хідників. По місті курсує маса трамваїв і 32 автобуси величезних розмірів. Їзда трамваєм коштує 10 копійок а автобусом 15 коп. Цього року побудовано в Харкові 60 величезних пятиповерхових домів. Крім того йде будова домів для робітників і урядовців на передмістях. Місто і передмістя освічені ярко електрикою та получені трамваями.

Не зважаючи на те відчувається в Харкові незвичайно гостра мешканева кріза, бо число мешканців зросло до півміліона. Тому то уряд намагається за всяку ціну відтяжити Харків від перенаселення шляхом перенесення деяких державних установ, що не мусять міститися в столиці, до инших міст. Приготовляється перенесення усіх дитячих приютів, домів інвалідів а навіть деяких військових частин. Всі звільнені тими установами та військовими частинами доми будуть перероблені на помешкання.

По всіх усюдах позакладано дуже багато городів і квітників. По усіх улицях видно величезну ріжнородність квітів, що займають найменший навіть вільний простір. Усі ті городи, квітники та бульварі обведені залізними огорожами.

В місті величезний порядок. Пішої міліції подостатком. Убрана вона в чорні уніформи військового зразку. Кожний міліціонер узброєний не рушницею, а револьвером і гумовою палкою, яку носить у ремінному футералі збоку. Білої зброї міліціонери теж не мають. Гумовими палками вони командують вуличним рухом. Кінної міліції мало. Кримінальна хроніка зникаючо мала.

Вразило посла Приступу одно, а то велика кількість безприютних. Вони сплять переважно по парках і городах а зимою на залізничому двірці у його підземних тунелях. Між безприютними багато дітей.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 755/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 230 (10.631) z dnia 15. października 1925. r. pod tytułem: 1) „Widowidyny" w ustępach między słowami: a) do w[illegible]... a: braysciach Polszczi, b) najpilsze w[illegible]... a: i [illegible], c) wielki bolosy... a: Oczewydno [illegible] francuski, d) nacjonalnij teryturij... a: Polityka francuskych parlamentariaw. 2) W artykule pod tytułem: „Deszczo z istorij" ustęp między słowami: „Sodiwalnaj... a: w odyn [illegible]. 3) W rubryce p. t. „Nowynky" a) w tytule 5-ej notatki b) w ustępie tejże notatki między słowami: zahalnocerkownyj sobor... a: Za te zatwerdżeno zawiera znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, ad 2) występku z § 300 u. k. i ad 3) występku z § 303 ustawy kar., uznał dokonaną w dniu 14. października 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarazem wydał zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 15. października 1925.
Hawel.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 760/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 231 (10.639) z dnia 15. października 1925 pod tytułem: 1) „Moskwa i Warszawa" ustęp między słowami: takoho zmistu... a: [illegible] 2) pod tytułem: „[illegible]" ustęp od początku do słów: po [illegible] zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej uznał dokonaną w dniu 15. października 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. P. Lwów, dnia 15. października 1925.
Hawel.

Посол інформувався у представників влади, що це за причина, що в Харкові так багато цього елементу а з окрема дітей. Йому відповіли, що ці безробітні самі не хочуть взятися до ніякої праці. А набралося їх у Харкові тому так багато, що Харків являється величезним комунікаційним залізнодорожним вузлом, через який йшла просто мандрівка народів від 1917 року. Щож торкається дітей, то їх вже кілька разів насильно виловлювано та приміщувано в діточих приютах. Діти з приютів тікали, бо їм не подобалась тамошня внутрішня дисципліна, порядок і систематичні заняття. Тому то й видно між ними багато таких, що носять на собі вбрання з приютів. Безприютні як старші так і діти часто хуліганять. На вид міліціонера тікають і розбігаються. Перед самим виїздом посла Приступи почала була міліція виловлювати усіх безприютних та розміщувати їх примусово по великих приютах.

В Харкові також як у Київі був тоді мертвий сезон. Усі відповідальні робітники радянських установ поро̄їздилися на літній відпочинок. Та все таки деякі комісаріяти вдалося послові Приступі відвідати та засягнути в них інформації про ті справи, які його найбільше інтересували.

Комісаріят Земельних Справ.

Весь комісаріят а також усі низові земельні установи в цілости вукраїнізовані. Земельна реформа проведена в цілости. Виявилося, що землі не достає. І тому створено з деяких земель у Таврії, на Одещині та біля Криму кольонізаційний земельний фонд. Кольонізують ті землі усіми, що виявляють попит за землею. (Про земельну справу на Україні напишемо в найблизшому часі окремо — Ред.)

Сільське господарство стоїть добре. Культура його двигається. Серед селян величезний попит за сільсько-господарськими машинами і за тракторами (моторами). Найбільше вживають на Україні американських машин. Щож до тракторів, то переважають між ними трактори американської фірми Форда. Та в останніх часах роблять їм велику конкуренцію трактори українського виробу марки „Запорожець“. Рікрічно переводить влада по всій Україні свято врожаю. В часі того свята влаштовуються по більших селах виклади на господарські теми, дискусії та вистави сільсько-господарських машин і виробів. Свято врожаю стало між селянством дуже популярне і всі беруть в ньому участь, бо мають змогу довідатися багато про сільське господарство від фахових людей.

Взагалі село незвичайно ожило. Люде добре віджиплені, певні себе, убрані переважно у свої виробы. Відчувають сильно недостачу мануфактури.

В часі його побуту по селях посла Приступу запитували про положення українського селянства під Польщею, та дуже інтересувалися його життям а зокрема його земельними справами. В селі видно оживлену боротьбу за впливи і за владу. Словом село рухається. Комітети незаможніх селян перестали тепер бути тим, чим були, тобто виключно партійними установами. Вони поповнюються заможнійшим середняцьким елементом та перетворюються у професійні селянські установи. Все, що набули дотеперішні комнезами для себе, остається за ними. Відноситься це передусім до колєктивно ведених господарств.

На всій Україні обовязує примусова асекурація. Найбідніші асекурації не платять. Асекураційні оплати стягається від цілого села загально та розкладається їх так, що богатші покривають належитости за будинки бідних. Нових будівель на селі не видно. За те всі криють дахи будинків переважно дахівкою.

Культурне життя на селі теж дуже ожиплене. В кожному селі істнує сільський будинок-читальня (сільбуди). При таких сільбудах у багатьох місцевостях ворганізовані постійні сільсько-господарські виставки. При кожному сільбудинку є аматорський гурток. До таких читалень є велика тяга серед селянства усіх категорій: бідних і багатших. Великої ворожнечі між бідними і багатими не видно. Крім цього помітний у селян величезний гін до науки. Маса селян шле своїх дітей до школи не тільки першого ступня, але й другого та третього.

(Продовження буде.)

За рідну землю.

Віче в Теребовлі.

Теребовля, 18. жовтня 1925.

В неділю, 18. жовтня н. р. в 1. годині дня відбулося віче в справі земельної реформи. Віче відбулося у великій салі дому „Просвіта“. Не зважаючи на велику непогоду саля була заповнена.

Віче відкрив короткою промовою лікар д-р Гр. Гарматій. До президії вибрано: о. сов. Стефана Мохнацького, на голову; селян Литвина Микону зі Стусіпської Слобідки і Андрія Грицика з Волиці на заступників голови. Секретарював п. Ю. Чайківський. Реферати про проектовану земельну реформу виголосили: тамошній адвокат д-р Степан Мішко і делегат Ц. К. УНДО зі Львова ред. В. Мудрий. Віче прийняло одноголосно резолюції проти протесту дебатованого тепер у польському соймі та сенаті законопроекту про земельну реформу. Резолюції аналогічні до тих, які принято минулої неділі на вічу у Львові. Зараже по вічу вислано їх за підписами президії до президії ради міністрів, до маршалка сойму, до Української парляментарної репрезентації та до президії УНДО. На вічу був присутній весь час комісар теребовельського староства.

Віче в Камінці Струмиловій.

Камінка Струмилова, 18. жовтня.

В неділю 18. жовтня н. р. відбулося в Камінці Струмиловій у великій салі „Народнього Дому“ віче в земельній справі. Не оглядаючись на фатальну погоду і непрохідні болота, велика саля була битком наповнена. Є це доказом великого зацікавлення земельною справою серед селянських мас. Віче отворив короткою промовою адвокат д-р Лев Хомінський, організатор віча, до президії вибрано міщан Гаврилa Мудькевича як предсідника і Йосифа Риxву як його заступника. Секретарював Василь Теслюк. Референт п. Вол. Целевич, ген. секретар УНДО представив історію боротьби українського селянства за землю починаючи від княжих часів і обговорив точнійше небезпеку, яка грозить українському селянству на випадок ухвалення даного законопроекту про аграрну реформу. На закінчення подав засоби організації селянства до боротьби за землю. Опісля забрав голос учитель Козловський зі Сільце-Беньковa. Спершу говорив він дуже гостро проти влади а доперва опісля вийшло шило з мішка, а саме, що він є представником хлібоїдів на камінецький повіт. Його угодові теревені викликали обурення серед селянства і предсідник відібрав йому голос. Опісля забирали голос два Поляки, з яких один Юзеф Пшевода жадав парцеляції землі поміж місцеве населення і зілюстрував на примірі доокружних кольоністів, що вони не уміють господарювати на землі,і тому їм земля не належиться.

Референт відповів вичерпуючо представникові хлібоїдів, якого змушено серед окликів обурення селян покинути вічеву салю. Віче закінчив палкою промовою адвокат д-р Хомінський, демаскуючи киртичну роботу пана Козловського і взиваючи нарід до організації.

Ухвалені одноголосно резолюції переслано Президії Ради Міністрів, Українській Парляментарній Репрезентації і Президії УНДО.

Віче в Станиславові.

Станиславів, 19. X.

Вчера відбулося у нас у великій театральній салі віче в справі земельної реформи. Явились учасники майже з усіх сіл повіту, місцеве міщанство та інтелігенція. Віче отворив голова Повітової Організації УНДО д-р Ю. Олесницький. До президії входили: д-р Ю. Олесницький — предсідник, селянин В. Ґах з Хриплина — заступник, В. Стасинець з Павелча — секретар.

Реферат виголосив делегат Ц. К. УНДО п. М. Струтинський зі Львова.

Віче не обійшлося без прикрого інциденту. Один з перших голос в дискусії забрав студент Ст. Шлапак („небесна птиця“) і гнув теревені на тему клясової боротьби, мовляв — сільський пролєтаріят повинен звести боротьбу впершу чергу з сільськими куркулями, а відтак на спілку з польським селянством взятися до боротьби з поміщицтвом. Зелений демагог не занедбав, очевидно, накинутися мокрим рядном на Українську Національну Раду, яка — мовляв — не хотіла перевести земельної реформи. Досадну відповідь дістав від д-ра Льва Бачинського — б. голови земельної комісії УНР.

На жаль — зогляду на обмежений час (віче могло тревати тільки $1\frac{1}{2}$ год., бо опісля в цій салі мало відбутися кооперативне свято) не можна було закроїти дискусію на ширшу скалю. Тому після коротких промов пп. Ґуральчука і Дякова дискусію замкнено і предсідник піддав під голосування резолюції (згідні з львівськими). Ухвалено одноголосно. Крім цього ухвалено підперти Земельний Гіпотечний Банк, закуповуючи його акції.

Віче в Рудках.

Рудки 14. жовтня н. р.

Віче в справі земельного закону і в шкільних справах відбулося в Рудках 13 жовтня н. р. Не зважаючи на пильні роботи в полі (копання бульби), народу зібралося до двох соток, так що саля Народнього Дому і суміжні убікації ледве могли помістити всіх. На жаль не видно було українських священиків (крім двох, инші для ходили по ринку, а на віче не прийшли), ні української світської інтелігенції. Віче відкрив о. Ст. Ошшкевич і представив посла п. С. Хруцького, котрого збори прийняли френетичними оплесками.

До президії ввійшли самі селяне. Земельну справу реферував о. Ониш кевич і посол п. С. Хруцький, шкільну справу п. Ґоліян, студ. університету і посол п. Хруцький. Зібрані голосними окликами, оплесками чи протестами давали знаки зрозуміння порушених справ, та ухвалили отсі резолюції:

1) Закладають перед усім культурним світом рішучий протест проти дотеперішньої цивільної та військової кольонізації на національно-українських землях, яку вважають нарушенням прав українського народу на свою землю та нарушенням міжнародніх зобовязань Польщі. 2) Домагаються ліквідації дотеперішньої кольонізації та осадництва та припинення їх в будуче ...

4) Зокрема протестують

ВОЛ. ДОРОШЕНКО.

Драгоманів і ми.

Я вже мав нагоду на иншому місці зазначити те майже забуття, яким нагородила наша суспільність діяча тої міри, що Драгоманів.

30 літ минуло від смерти чоловіка, що довший час репрезентував українство, поклав для української справи величезні, вікопомні заслуги не на однім полі нашого життя, і от щож ми бачимо: поза парою газетних статтей, писаних на колінї, жадного відгуку, жадної поважнійшої спроби оцінити діяльність покійного, виснити обєктивно, з історичної перспективи його заслуги. Сумне це свідоцтво для нас, свідоцтво повної культурної байдужости та інертности. Адже ж у инших народів у подібну річницю появилась би не пара статтей, а цілий ряд книг, в котрих учені й політики висвітлювалиб ріжні боки діяльности заслуженого мужа, підводилиб sine ira et studio підсумки цеї діяльности, вказувалиб, що в ній відійшло до історії, а що ще живе й присвічує сучасному поколінню. А чейже тем для розвідок про Драгоманова є подостатком для вчених і політиків, бо й був же він талантом многостороннім, що діяльно працював на багатьох ділянках нашого життя. З фаху історик полишив він ряд цінних праць на полі всесвітньої і нашої історії, оцінити котрі давноб уже пора. Далі, друга вдячна тема для українського вченого — це висвітлення заслуг Драгоманова як фолькльориста. Нарешті цілу низку тем дає його політична діяльність. От хоч би: загальна оцінка цеї діяльности, розвиток політичних і національних думок його, а окрема: погляди його на справу нашої державности, на релігію, на соціялізм, на шляхи й методи політичної роботи, на відносини до Росії, роля його для Галичини, заслуги його як інформатора заграниці про українську справу, і т. д. і т. д. — все, як бачимо, теми прецікаві, повні для нас, без пересади кажучи, не лише самого історичного, але й животрепетного, злободневного інтересу. Треба тільки воскресити перед суспільністю образ колишнього діяча, обтрусити порох, яким припали його твори, винести його живе слово перед людські очі... Не треба бо забувати, що по смерти Драгоманова виросло ціле покоління, яке про нього таки аж нічогісінько не знає, творів його не читало й на них не виховувалося. Адже ж відомо, що ми Українці — ще гірші забудьки як московські каторжники, що не памятають свого роду („Івани непомнящие родства“), бо вони лише вдавали, що не знають, а ми таки дійсно не знаємо свого роду, не памятаємо навіть учорашнього дня і все починаємо від себе самих.

Здавалосяб, показати сучасному поколінню наше „вчора“ — і дає якраз нагода такої славної річниці, свідчучи, що ми не безбатьченки, що якесь минуле маємо, якийсь шлях уже перейшли. Та ба — наші наукові й політичні круги хотять мабуть цілком поминути цю нагоду. Не чути у нас буквально ніякого голосу, не видко рішучо ніякого руху, що розвіяв би таку просто каригідну мовчанку, надто з боку Галичан, для котрих Драгоманів стільки прислужився. Нема ані споминів ще живих учасників „драгоманівського“ руху про його перипетії, ані опрацювання бодай одної з зазначених угорі тем, ані проєкту видання якихсь творів призабутого діяча!

Бо дурна лайка або пуста хвала, яку від часу до часу чуємо, це ще не доказ памятання й розуміння. Правда, сучасне покоління, хоч би й хотіло пізнати твори знаменитого „Михайла Галицького“, як прозвали Драгоманова його київські приятелі за його клопотання Галичиною, — не може цього зробити, бо твори ці для нього тепер у значній мірі недоступні. Все, що писав Драгоманів по українськи, здебільшого не зібране (крім фолькльористичних розвідок, виданих Науковим Товариством ім. Шевченка) й ховається в старих річниках ріжних наших часописів, а російські його писання на політичні й літературні теми, хоч до певної міри й зібрані, але видані 20 літ тому далеко від Галичини (в Парижі й Москві) теж майже недоступні для нашого широкого читача*). Тож не дивно, що з молодіжи у нас, коли хто що й читав із творів Драгоманова, то хіба лише „Чудацькі думки“, „Листи на Наддніпрянську Україну“ або ще „Рай і поступ“ та „Оповідання про заздрих богів“. Алеж це тільки незначна частина літературного доробку Драгоманова, котра — хоч і яка цікава сама по собі — не дає повного образу Драгоманова як письменника і політичного діяча. Для цього треба перечитати його статті і розвідки в петербурзькім „Вѣстнику Европы“, женевськім „Вольном Словѣ“ та инших російських часописах, а також у „Зорі“, „Народі“ та инших галицько-українських, не кажучи вже про женевську „Громаду“ та всякі чужоземні видавництва, де містив Драгоманів свої річи. Тільки уважне перестудіювання всього написаного Драгомановом, а також пере

*) Собраніе политических сочиненій. Т. I—II, Парижъ 1905—6. Политическія сочиненія. Т. I, Москва 1908. Ні паризьке, ні московське видання не доведене до кінця, але обидва взаімно себе доповнюють. В першім зібрані політичні писання Драгоманова на російській мові, які появилися за кордоном, а в другім статті друковані по легальних російських журналах.

5) Взивають весь український народ, а особливо українське селянство до організованої самооборони шляхом заснування окружних та місцевих Комітетів Оборони Землі. В справах шкільних протестовано проти польонізації й утраквізації українських народніх і середніх шкіл, та домаганося заснування у Львові українського університету з 4 факультетами.

Опісля промовляли ще инші бесідники в справі шкільництва та вручили п. послові факти надужиття власти та побоїв державною поліцією в Дубаневичах. По трехгодинних нарадах закрив віче предсідник зборів п. Юрко Пастернак з Засіря, а зібрані з піснею „Ще не вмерла Україна" розійшлись підбадьорені. Тепер збирають по всіх селах підписи на протестах проти земельного закона. Резолюції і протести будуть відіслані до ради міністрів у Варшаві, до Українського соймового клюбу і до центрального комітету УНДО.

Віче в Немирові.

Немирів 15. X. 1925.

Сьогодня відбулося тут прилюдне віче присвячене законопроектові про парцеляцію і кольонізацію. Велика саля „Просвіти" була щільно наповнена селянами, що репрезентували всі села немирівського судового повіту. По виборі президії в особах о. Андрія Михаліхи пароха з Немирова, п. Дрозда господаря з Білої і п. тача Кипріяна виголосив делеґат УНДО зі Львова п. О. Черкаський реферат, котрий присутні селяне вислухали з великим зацікавленням. По рефераті виязалася дискусія, в часі котрої п. Смолин поставив резолюції, ухвалені присутніми одноголосно. Ухвалено переслати резолюції до президії міністрів, Українського соймового клюбу і президії УНДО. Віче покінчилося відспіванням національного гимну.

Велике віче в Монастирисках.

Монастириска 12. X. 1925.

11. ц. м. відбулося в Монастирисках віче в земельній справі. Віче отворив о. Л. Бідинський. Проводив п. Івасечко Дмитро, секретарював п. І. Бешоркін. Реферат в справі зем. реформи виголосив делеґат УНДО п. С. Трусевич зі Львова.

Коли референт обговорював, як у Польщі виконується закони („кресовий", з 26. X. 1922 і т. д.), комендант поліції, який явився на віче з більшою скількістю поліцаїв, став перебивати бесідникові, мовляв — про це не можна говорити.

На віче явилася велика скількість кольоністів-Мазурів під проводом Гомулкевіча, голови „Звйонзку інвалідуф" в Бучачі та Квятковского, старшого офіціяла судового (прийшов на віче пяний!). Вони пробували розбити віче. Одначе суворі постави кількох соток селян спустили з тону і обмежилися до полеміки з референтом. Плели нісенітниці. Пяний Квятковскі гідно „репрезентував" суд, ужиаючи таких словесних „ґонфів", як „шляк трафія", і багато нецензурних зворотів.

Референт дав представникам „вищої культури" досадну відповідь.

Ухвалено резолюції згідні з резолюціями львівського віча.

Місяць жовтень є місяцем української книжки. — Пошануйте українську книжку, не дозвольте, щоби вона плісніла на складах, відведіть їй почесне місце у своїй хаті!

НОВИНКИ.

— **Вищі технічні студії в Бельгії.** (Institut supérieur technique et colonial.) Учні та учениці середніх шкіл, які хотіли би покінчити вищі інжинірські студії в Бельгії на протязі двох-трьох літ, можуть вписатись без вступного іспиту до Вищої Технічної та кольоніяльної школи (Liège, Бельгія), яка дає освіту інжинірам з повною університетською програмою, при помочі університетських професорів та найкращих бельгійських інжинірів. Трьохлітній курс: 1-ий рік підготов. інжин. канд.; два роки курсів спеціяльних: інжинір електромеханік, інж. індустрії, інж. радіо. Двохлітній курс: один рік підгот. кандидат інж. Один спеціяльний: інжинір металюрґії, інж. спец. бетонових будівель, інж. конструктор автомобілів та моторових лодок, інж. хемії. З доручення міністра кольоній зорганізовано спеціяльний кольоніяльний курс, який дає тим, що його покінчили, титул інж. кольоній і посаду в африканських та азійських кольоніях. Щоби дати спроможність студентам незаможним покінчити технічні студії, дирекція влаштувала вечірні курси всіх секцій з повною програмою та повними правами, так само як курси денні. Незаможні можуть працювати вдень у фабриках. За місця подбає дирекція. Вчителі, вчительки, учні та ученики вчительських семинарій можуть вписатись до Вищої технічної та Кольоніяльної Школи на всі курси, з тим, що вступлять на підготовчий курс (середня та вища математика). Для тих, що не знають франц. мови, зорганізовано окремі лекції франц. мови. Річна плата за курс 550 бельг. фр., за лекції мови 250 фр. Початок шкільн. року 15-го жовтня, а лекції франц. мови 1-го марта кожного року. Студенти та студентки, що хотять вписатись до Вищої Техн. Шк. і Кольон. в Ліеж, мають вислати всі дати про себе, зазначивши, на який курс хотять записатись, предложивши свідоцтво зрілости та копії і таксу вписового 30 бельг. фр. Дирекція вишле проґрами та інформації. На місці можна одержати інформації в мовах: француській, німецькій, українській, польській, російській та чеській. Вписуватись можна до 15-го січня 1926 р. Адреса: Monsieur le Directeur de l' Institut Supérieur Technique et Colonial, Boulevard de la Constitution, Liège, Belgique.

— **Важне для інвалідів зі старости.** Львівське воєвідство повідомило маґістрат, що м-ство праці й сусп. опіки обіжником з 24 серпня ц. р. признало необхідним прийти в границях буджетових кредитів зі спеціяльною поміччю тзв. інвалідам праці, себто особам, нездібним до праці з причини своєї старости. Замешкалі у Львові такі особи, які рефлектують на державну поміч у формі тимчасової щомісячної запомоги, мають зголоситися до реєстрації у своїм дільничевім комісаріяті найдальше до 25 жовтня вкл. Умови: 1) нездібність до праці з приводу старости, при чому, як потрібний вік, принято укінчених 65 літ, однак не виключеною є й низша границя старечого віку; 2) доказ документами або 2-ма свідками, що прохач утримував себе зі заробіткової праці протягом 3) літ; 3) відсутність маєтку та потрібних для екзистенції доходів, а також брак осіб, обовязаних законом до утримування прохача, чи нездібність тих осіб до сповнення такого обовязку; 4) некористання з инших державних допомог для безробітних і т. п., та грошевих допомог з боку каси хорих. Фальшиві зізнання спричинять утрату допомоги та кару, передбачену судовими законами.

— **Катастрофальний зріст безробіття.** Офіціяльний звіт, оголошений в останнє на соймовій комісії сусп. опіки, називає число 196.000 зареєстрованих безробітних. Однак на ділі безробіття зростає буквально з дня в день. Нинішні телеґрами доносять, що застій у лодзькій промисловій окрузі викине в цих днях дальших 50.000 робітників з посад. Величезна скількість діяльних ще фабрик і робітень вправді затруднює робітників, але не виплачує їм платні, цикаючи в день виплати по кілька золотих на голову. Багато підприємств зредукувало до половини дні праці. Зріст безробіття при пануючих економічних і політичних відносинах є марновим соціяльних заворушень, які можуть в основах сколихнути державою.

— **Міністерство освіти за утрудненням освіти.** Виконавчий комітет загально-студентського віча у Варшаві, на якому натякувалося підвищку і так великих високих університетських оплат, представив м-ству освіти меморіял з постулатами студентства. Віцедиректор департаменту в м-стві освіти, який приймав делеґацію, заявив, що по-перше всі постулати студентів є справедливі, по друге більшість тих постулатів належить до компетенції „автономних" університетів, а по третє — меморіял не може [illegible]

— **Цареський подпоручковий офіцер і „Незнаний жовнір".** Участь польського маґната Адама Замойского у президії почесного комітету для святкування у Варшаві дня „Незнаного жовнєжа" викликує щораз голосніший скандал. Один за другим члени комітету відмовляються від участи в ньому з уваги на особу п. Замойского, про минувшину якого появляються пікантні ревеляції. Пан граф Замойскі був під час війни офіцером для „спеціяльних доручень" при головній кватирі Миколи II., а при вибуху революції не покидав — царицї, при якій залишився аж до її вивозу. Нині він, як бачимо, великий польський патріот, що дає свою почесну фірму маніфестаційним польським святам.

— **Пілсудскі — Сікорскі.** Боротьба поміж першим маршалком Польщі та її нинішнім військовим міністром прийняла вже давно форми, які дійсно мало чести приносять головним акторам цієї історії та престіжеві польських начальних військових властей. В останнє повідомляють про нову шпильку мін. Сікорского проти марш. Пілсудского. Пілсудскому належить по закону платня 1-го маршалка, яка була теж досіль зазначувана у буджеті. Коли Пілсудского усунено від активної служби — він зрікся цієї платні. Мін. Сікорскі, замість з простої куртуазії зберегти для формальности у буджетовому прелімінарі польського військового м-ства позицію „Маршалок Польщі" — казав скреслити її зовсім. Прихильники Пілсудского дістали нову зачіпку.

— **Син Теодора Герцля,** славного творця сіоністичного руху, Ганс, вихрестився минулого року. Ця подія наробила чимало шуму, тим більше, що Ганс Герцль в однім англійськім католицькім журналі виложив історію та причини свого навернення, яке заздалегідь якомусь єзуїтові. Нині жидівська телеґрафічна аґенція з Льондону оповіщає всім нову сенсаційну звістку, що Ганс Герцль заявив про вступ з католицької церкви. Цікаво, чи і цим разом він виложить мотиви своєї релігійної еволюції в журналі якоїсь релігії?

— **Таємна отрута ученого.** У Льондоні помер позавчора визначний хемік, проф. технольоґічного інституту, Гарольд Максвель Леров. Він працював довгі роки над сполуками отруйних газів. Ставши славним підчас війни завдяки винаходові убійчого газу „Левізіт", який винайшов спільно з американським хеміком Левісом. Лерова найшли замертвого в його лябораторії, затроєного виларами новоїдкритого газу. Лікарі та вчені, що приїхали з поміччю, шукали даремно між паперами за формулою нової хемічної сполуки, без якої не могли врятувати Лерова. Винахідник був настільки необережний (це вважав він обережністю), що виводу свого не записав.

— **„Громадському Голосові" на увагу.** В останньому числі „Громадського Голосу" (з 17. ц. м.) при звіті з розправи ред. Павлова [illegible]

ВІДГУКИ ДНЯ.

Прояснення темної справи.

Оправдуюче мене мотто:

„... Chlopcy!
Źle się tam bawicie,
Dla was to igraszka
Mnie chodzi o życie!"

Розправа проти Штайґера війшла в нову, дуже цікаву стадію. До цього часу вона була трохи неясна, тепер зачинає прояснюватися не так у судовій салі, як у моїй голові.

Майже аксіома: Атентат на през. Войцеховского був наслідом жидівсько-української угоди. Певна річ, що ця угода була тайна і щойно тепер, після краху польсько-жидівської угоди (явної), можна про неї балакати.

Угода спиралася передовсім на терорі. Коли Жиди виконають який атентат, Українці беруть його на себе і навпаки — коли Українці щось зроблять, Жиди беруть це на себе.

Але з атентатом на през. Войцеховского вийшов пшик. Не знаю, чи брак порозуміння, чи недостача організації створили невиясновану ситуацію, яка може довести і до зірвання цілої угоди.

Ні одна ні друга сторона не знають, хто саме виконав атентат: Жид чи Українець.

Видно перед атентатом не було жадного дискусування, яке звичайно в таких випадках має місце.

Як досі показалося бомбу кидали: Штайґер, Паньчишин, Росоловський, Ольшанський і Бандера. Є надія, що на тім не скінчиться. Були сильні підозріння на ще одного Українця, який бомбу таскав на місце атентату. Все промовляло проти нього: вигляд, переконання, віра і національність. Мав лиш одну дошку ратунку — своє алібі. І подумайте ш. читачі! потрафив викрутитися. Доказав іменно, що дня 5. вересня 1924 року сидів у криміналі. Мені дивно, що такий маловажний фактик міг задецидувати про його звільнення.

Українці і Жиди уложили цілу справу дуже хитро. Вони заключували так: Хто буде арештований за якийсь атентат — однако буде звільнений, бо він його не виконував. Решта зголошених „атентатчиків" за дурно окружаться ореолом геройства, не ризикуючи нічим, бо всі вони за кордоном, значить: „поза границями болю".

Все булоб іщо як по маслі, якби бомбу кинув був один. Але з огляду на те, що її кидало кілька, кільканайцеть або кількадесять осіб, ясна як мило „Мута", справа почала затемнюватись.

На щастя знайшлися два мужі: адвокат д-р Ґрек у Львові і адвокат д-р Ляндау у Перемишлі, які потрафлять її висвітлити.

І почали.

Д-р Ґрек звернув (зовсім слушно!) увагу суду на українські банди і на їх небезпечну акцію.

Д-р Ґрек, відомий з делікатности і тут не вжив ординарного слова: терористи, а сказав делікатно: „банди".

Д-р Ляндау відкрив нових чотирьох атентатчиків, чим улекшив судові слідство і лекцію.

Коли в часі розправи зголоситься ще кільканайцеть винуватців, річ буде представлятися зовсім не так страшно як виглядало на початку.

Прийміть, що спроба атентату на когось карається десятьлітнім криміналом, то вийде: 10 поділити на 20 = 0·5, себто що кождий з виконавців дістане пів року. А це просто дурниця. Є люде, які по два і більше літ сидять у криміналах за дурно, а тут крім короткого сидження ще й ореол геройства довкола голови!

Я, на жаль, не зможу партиципувати в тому поділі. В день виконання атентату мене чогось понесло на Личаківський дворець, а звідтам навіть псевдо-бомбу тяжко кинути на вулицю Леґіонів коло кавярні „Де ля Пейс!"

Галактіон Чіпка.

читання досі виданої його переписки, може показати нам цього знаменитого ученого й політика в цілій величі.

Перечитатиж листування Драгоманова це річ конечна для кожного, хто хоче пізнати його як слід. Там бо знайде читач чимало коментарів і пояснень до друкованих річей та всяких знадібків до пізнання політичної й иншої діяльности Драгоманова. Твори й листування, разом узяті, відкриють цікавому читачеві правдиві скарби думки та дадуть і не одну вказівку для оцінки сучасного нашого положення й для орієнтації в ньому. Слід отже побажати, щоб якесь наше видавництво підняло ся видати бодай збір політичних творів Драгоманова, а поки це станеться, щоб появилися систематичні виклади його думок на ріжні теми на підставі обох згаданих джерел — творів і листування *).

Досі, на жаль, такого повного й систематичного зведення думок Драгоманова, з увагою на час їх появи, у нас не було. А що воно конечне й пожиточне — спорити чейже не приходиться. Про цікавістьже й актуальність такого роду видань може читач переконатися вже хоч би з тих неповних спроб таких витягів, які досі появилися. Я маю на увазі брошури д-ра І. Свєнціцького: Драгоманов і Галичане (Львів 1922) і д-ра М. Лозинського: Українське національне питання в творах М. Драгоманова (Відень 1915). Автори не використали всіх писань Драгоманова, але й те, що подали вони, відслонить читачеві рубець забуття й примусить його зацікавитися цілістю. Для загальної орієнтації про Драгоманова слід перечитати статті Франка, а саме уступи, присвячені Драгоманову, в брошурі „Молода Україна" (Львів 1910) і статтю „Суспільно-політичні погляди М. Драгоманова" в „Літ. Наук. Вістнику" 1906 р. кн. 8. Статті ці, правда, де в чім вимагають коректив і доповнень, але на загал це перша обєктивна оцінка знаменитого діяча та ще й написана так живо й займаючо, як це вмів писати Франко. Франкові статті подають і одиноку методу, з якою треба підходити до оцінки Драгоманова — методу історичну, про яку — на жаль — забувають деякі з новітніх критиків Драгоманова — Будзиновський, Донцов і Назарук.

(Докінчення буде.)

*) Чимало листів видали Павлик і Франко, головно листування з Галичанами. Але це лише частина багатої переписки Драгоманова і слід побажати, щоб як найшвидше побачила світ уся вона. Тяжко тепер зібрати все, але напевне не один цікавий знадібок криється в архіві Драгоманова, що знаходиться в його зятя проф. Шишманова в Софії.

горої „Діла“: „Діло“, мовляв, „не знати зочу“ подало „баламутной“ звіт, приписуючи до звіту такі речі, про котрі на процесі не було мови (ило. еволюція). На се можна відповісти хіба таке: Хто читав пильно наш звіт з розправи ред. Павлова і тов., той бачив наглядно, що в даному випадку ми гляділи на прокураторське обвинувачення, як на обвинувачення проти оборони справедливих українських селянських інтересів і закидати нам яку-небудь злобну тенденцію — це просто смішно. Можливо, що звіт не був зовсім точний, але нам здається, що видрукувавши стенографічний звіт з оборони декого з шан. обвинувачених — ми зробили би пьому громадянинові і цілій радик. партії лише — медвежу прислугу.

— Наслідник пана Каньовского. У неділю дня 11. жовтня н. р. склалася в селі Рудники (почта Пісочна, повіт Жидачів) слідуюча подія: Місцевий дідич 20-літній Владислав Полянскі враз зі своїм молодечим приятелем Шварценберг-Черним вибралися на польовання. Зараз за двором, на жидівськім пасовиську, в середині села, стрінули хлопця, сина заможного господаря Гладія, що пас на двірськім худобу, маючи умову з другим господарем, що винаймив був у пана пасовиско. Молодий Полянскі знаний зі своєї жорстокої вдачі і панщиняних звичаїв. Він так, як і його батько пок. Владислав Полянскі любить в обороні свого майна побивати селян нераз навіть тяжко, грозити їм револьвером, а то й стріляти до них. Недавно трапився між иншим такий випадок, що панич Владьо стрінувши на своїй сіножати худобу Івана Давидяка, задержав його зі своїм колегою, казав йому кластися на землю, та бив нагайкою, а його колега стояв над Давидяком, приложивши йому стрільбу до голови і грозив застріленням, якщо рушиться. Обуренню селян з приводу такого поведення дідича не було границь, але наш селянин терпеливий! Отже — як сказано — дідич зловивши малого Гладія на своїй сіножати, хотів занчати воли, а коли малий просив його, щоби цього не робив, бо в панській череді були випадки карбункулу, отже боявся, щоби і його воли не заразилися, панич почав його бити. Дали знати до дому Гладіїв і надбіг брат малого, щоби його видерти з рук дідича. Бит голірув, але заки побіг до дідича, цей стрілив йому з дубельтівки в ліву ногу. Бачучи се з далека, селяне збіглися і віддали дідичеві те, що заподіяв Гладієви і збили його як сніп. Покликаний з Роздолу лікар д-р Равський відослав засмотривши обох ранених до шпиталів. Гладій в небезпечному стані, тому мусять ампутувати ногу. У вівторок арештовано сімох парубків з Рудник, між ними чотирьох братів раненого Гладія, і відставлено до вязниць окружного суду в Стрию. Поліція намагається представити цілу справу як селянську змову на життя дідича, а так староство, як повітовий виділ не забули вислати своїх делегатів до Рудник, для евентуального усмирення селян, хоч нема кого усмирювати, бо в цілому селі спокій. Проти дідича Полянського має вплинути, як чуємо, ряд карних донесень за побиття селян.

— „Зиз“ останнє число вже вийшло з друку. Поруч актуальних тем, майже в цілости посвячений Українській книжці. Зміст: Місяць книжки — вірш, З нагоди „Місяця української книжки“, Perpetuum mobile — вимки з поль. преси, Маніфест до Земляків, Що кому читати, Кажуть і дрібні жарти. З ілюстрацій замітні: Гармата Абд-ель-Кріма, Проекти на вінети — Г. Чпки, Податковий екзекутор. Число представляється гарно і цікаво, хоч коштує тільки 50 сот. Адреса: „Зиз“, Львів, вул. Руська ч. 18. I. пов.

З судової салі.

Процес Штайґера.

Арсенал зброї.

Ґідно запродукувався пан Ґрек алюзією до „банд українських“, але треба було аж „самого“ адв. д-ра Ляндава з над срібнолентого Сяну, щоби попопісовати на протиукраїнському конику. Отже д-р Ляндау сягає часів атентату Степана Федака і виголошує промову в стилю прокураторського обвинувачення з актів твердохлібівського процесу. Коротко кажучи: усьому винуваті українські терористи, а Штайґер тому є невинною жертвою, бо польська поліція ішла на руку українським терористам і тушувала їх злочини. Як останній клясичний аргумент д-ра Ляндауа є — напади на почти, яких винуватцями є Українці, в яких найдено у Львові цілий „арсенал зброї!“ Вправді це ще не доказано ніякою розправою, а про „арсенал зброї“ ми читали лише у „Ґазеті Поранній“ — але це д-ра Ляндауа не турбує: аби тільки зробити враження на присяжних суддів, які може не визнаються у тріках красномовного збороння.

Паньчишин н-р 2 і 3.

Шпилем „сензації“, з якою виліз д-р Ляндау, це прізвища двох нових атентатчиків на президента Войцеховського. Один з них зветься Осип Бандера „rzekomo ze Stryja“, який буцім то признався перед кимось у Відні, що не він кинув бомбу 5. вересня м. р. у Львові, а другий — це „якийсь Теофіль Ольшанський, теж „Русін“, який 2. жовтня 1924 р. мав у Байтен (Битомі) перейти границю польську й зголоситися у німецьких властей, як атентатчик на Войцеховского. Обом їм ані австрійська, ані німецька поліція нічого не зробила — вони десь живуть на волі. (За тим Ольшанським розбиваються тепер усі берлінські кореспонденти варшавських газет. Кажуть, що Ольшанський був дійсно у Берліні, опісля виїхав до Марієнбурґу, а потім мав знову вернутися до Берліна. Німецька поліція буцімто в свій час повідомила польське м-стьо вн. справ про заяву Ольшанського на границі, але не діставши жадної відповіди — Ольшанського не рухала.)

Паньчишин N. 4.

Прокуратор приєднюється до внесення оборони, щоби розслідити справу всіх тих „атентатчиків“ на яких вказав д-р Ляндау, і зі свого боку пригадав ще одного: Росоловського. (Це той студент, відомий з трагічної афери Ольги Вербецької: він намагався перейти радянський кордон, леґітимуючись перед большевиками, як справник атентату з 5. IX. м. р.).

Vivat sequens!

Щоби влекшити д-рові Ляндавові його завдання, звертаємо йому увагу, що нап. на Закарпаттю в м. Хусті відбувся процес проти трьох українських студентів за злочин убивства дир. Матвіеса з Перемишля: вони теж признались до того вбивства при нелегальному переході ч.-с. границі, а пізнійь розправа виявила їх повну невинність. Можливо, що коли д-р Ляндау завдасть собі труду, то найде ще не одного „атентатчика“, який робив себе політичном національним героєм, аби лише обминути паппростовий примус, неприємний для бідних студентів.

Дальші свідки.

Свідок Бертольд Ґроснас бачив високого мущину у ясному плащі, якого втеча видалася йому підозрілою. Сильвета обвинуваченого відповідала образові, який свідок виніс з критичного моменту, одначе самої особи обв. свідок не пізнає.

Свідок Альойзи Ляштетер затямив собі підозрілого йому з поведінки високого мущину, Жида, з лицем покритим прищами, — одначе це не був Штайґер. Той панок стояв у товаристві низшого, сильно збудованого, у темному вбранні.

Свідок Зиґмунд Екштайн, промисловець, стояв на бальконі каварні Де-ля-Пе, бачив піднесену руку в місці, відкіль вилетіла бомба. Два мущини кинулись першими на втікача: високий і низший. Вони щезли за стовпами.

Свідок Войцех Біль, поліціянт, твердить, що йому зразу кинулась у вічі неспокійна поведінка Штайґера. Він був одним з тих, що гналися за Штайґером. А проте свідок не бачив, чи це Штайґер кинув бомбу: він лише так міркує собі. Дальше свідок старається боронити Пастернаківну. Зрештою зізнання свідка подібні до зізнань усіх свідків-поліціянтів: спершу дуже рішучі й катеґоричні, але під близшими запитами — хиткі й плутані.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Відложення розправи Паньчишина.

Перед варшавським окр. судом зачалась 19. X. розправа проти Степ. Паньчишина, обвинуваченого за належання до орґанізації, котра мала увільнити Вєчоркевіча і Баґіньского. На розправу не ставився свідок поліційний конфідент Кухарскі. Тому на внесення прокуратора розправу відложено.

Перед засіданням польського сойму.

Перед засіданням сойму положення виглядає дуже неясно. Визволєнє, Пяст і Хлопський Союз рішені викликати крізу, тому не знати чи вдержиться уряд Грабского. Ендеки схильні більше вдержати уряд Г-го. Зїзд Пяста візвав свій клюб перейти до опозиції й висловити урядови заяву недовіря. Зїзд домагається розгляду господарки теперішнього уряду і потягнення винуватих до відповідальности перед держ. трибунал.

Поворот мін. Скшиньского з Льокарно.

19. X. вернув із Берліна мін. Скшиньскі і зараз явився у през. Войцеховского, де здав звіт із конференції. Опісля був на раді міністрів. Вечером мін. Скшиньскі поінформував представників соймових клюбів про висліди нарад у Льокарно.

Мін. Скшиньскі про льокарнський пакт.

В інтервю з представником „Курєра червоного“ мін. Скшиньскі заявив, що значіння льокарнського пакту є в тім, що коли в Версалі Німеччина підписала договір під примусом, то договір у Льокарно є вислідом її добровільної згоди. Польща після підписання заключених договорів певно здобуде більше довіря заграниці, що не остане без впливу на кредитові потреби Польщі. Чемберлен у розмові зі Скшиньским мав заявити, що Польща буде головною перешкодою до порозуміння. Польсько-французький союз вийшов із Льокарно скріплений. Арбітражний договір із Німеччиною і рейнський пакт ґарантують незайманість договорів, заключених передше.

Конференції в Парижі.

Чемберлен виїхав з Льокарно до Парижа, де побуде один день, щоби відвідати през. ради мін. Пенлеве. У второк виїде до Льондону, куди забере зі собою відписи льокарнських договорів. Договори ці підпишуть у Льондоні 1. XII. Зміст договорів оголосить рівночасно преса інтересованих країв у второк 20. X.

Чехословаччина перед виборами.

Найважнійшою подією політ. життя Чехословаччини є розвязання парляменту, що зайняло всю увагу суспільности. Парлямент розвязано в пятницю 16. X. Вибори до обох законодатних тіл розписані на 15. листопада.

Німеччина одержить кольонії.

„Дейлі Експрес“ повідомляє, що в нім. урядових колах числяться з можливістю звернення Німеччині мандатів над Камеруном і Того. Німецькі ліві сторонництва мабуть противляться здійсненню такого пляну.

Чічерін їде до Відня.

„Зонн унд Монтаґсцтг.“ повідомляє з Бадена, що Чічерін прибуде до Відня для навязання рад.-авст. торговельних взаємин. У цій справі Ч. особисто буде переговорювати зміродатніми колами в цілі якнайінтензивнійшого оживлення торг. руху між Австрією й СРСР.

Біржа.

Львів, 20. жовтня 1925.

Гроші.

Амер. дол. 6·05 — 6·06, канад. дол. 5·56 — 5·60, чеські кор. 0·17·50 — 0·17·66 леї 0·02·50 — 0·02·66, франц. франк 0·27·50—27·75 швайц. фр. 1·14—1·15, анг. фунт. 28·20—28·45.

Золото. 20 кор. 24·20 —24·50, 20 франк 22·50—22·80; 20 марк. 27·60—28·80; 10 руб. 30·80—31·20.

Срібло. Австр. кор. 0·51·00—0·51·50, 5 ав. кор. 2·60—2·65, фльорени 1·30—1·32, рубл. 2·14—2·15, рубель дрібним сріблом 1·05 —1·10.

Збіжа.

Пше ниця кр. з 1925 р. 20·50—21·50, жито з 1925 р. 15·00—15·50, ячмінь паст. 00·00 00·00 овес гал. 16·25—17·25.

ОПОВІСТКИ.

Репартуар „Українського Наддніпрянського Театру О. Мітневич і Рогатин, саля „Просвіти“.
21.X. „Майська ніч“.
22.X. „Дні нашого життя“
23.X. „Вій“. 563

Український мішаний хор Д. Котка:
у середу 21. X. Дрогобич.
у четвер 22. X. Борислав.
у пятницю 23.X. Сколе.
у суботу 24.X. Сколе.
у неділю 25.X. Долина.
у понеділок 26.X Долина.
у второк 27.X. Стрий.
у середу 28. X. Стрий. 518 21-?

ПОДЯКА.

Всім знакомим, котрі в який небудь спосіб виразили своє співчуття з приводу смерти нашого сина і брата Ілярія Яблонського а передовсім Дирекції української гімназії в Станиславові і пп. Професорам, як рівнож Товаришам Покійного, складають цею дорогою сердечне Спасибіг **мати і рідня.**

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.